

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Literæ Christi ad Angelum Smyrnæ explicantur. Scio tribulationem tuam,
& paupertatem tuam, sed diues es, & blaspemaris ab is, qui se dicunt
Iudæos esse, & non sunt, sed sunt Synagoga Sathanæ. Sectio ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

mitates consecuta est, vt *finem Domini*, idem sit ac finem, quem Dominus eius calamitatibus impo-
nit, & resurrectione Domini interpretantur, vt sit sensus, *vidistis finem Domini*, id est, quam felici clausula, & sine eius passio fuerit terminata: debetis igitur vos similem habere in laboribus fiduciam, eosque expectatione futurae felicitatis, & gloriae patienter, & animose tolerare.

Denique illud pro tertia ratione sufficiat quod dicitur Canticorum 6. *Descendi in hortum nucum, vt viderem poma conualium*: quae verba licet alij sponso alij sponsae tribuunt, idem tamen sensus efficitur, videlicet Ecclesiam hortu nucum comparari, quod exterius quidem laborum sentit amaritudinem, corticisque duritiae, & asperitate cingitur: ceterum sua patientiae fructum dulcissimum intus continet. Sic Theodoretus hunc locum interpretatur. *Per hortum*, inquit, *nucum* eis praesentem vitam intelligimus, quae cum amara sit, & arumnis laboribusque referta, reconditum tamen habet virtutis fructum. Etenim nuci fructus cum extrinsecus corticem priorem amarum habeat, alterum autem asperum, ac durum, intus tamen veluti in penu-
nucleum continet reconditum, qui sine labore extrahi non potest: talis est haec praesens vita, cum enim dolorum, & molestiarum acerbitate referta sit, habet illa quidem labores, non tamen refrugiferos. Unde Paulus ad Colossenses 3. *Vita*, inquit, *vestra abscondita est cum Christo in Deo*: quibus verbis vult Theodoretus illud significari in ipsis laboribus, quos pro Christo patimur, tanquam sub duro & amaro nucis cortice vitam nostram veluti nucleum suauissimum absconditum contineri.

III.
Cant. 6. 10.
Ecclesia ex-
terius ama-
ritudinem
sentit interius
suauitatem.
Theodoret.
Coloss 3. 2.
Theod.

Litterae Christi ad Angelum Smyrnae
explicitantur.

Scio tribulationem tuam, & paupertatem tuam, sed diues es, & blasphemaris ab is, qui se dicunt Iudeos esse, & non sunt, sed sunt Synagoga Sathanae.

SECTIO III.

LITTERARUM inscriptione explicata litterae iam ipsae resignandae sunt, & I. quid contineant diligenter obseruandum. Primum igitur sic incipiunt. *Scio tribulationem tuam, & paupertatem tuam, sed diues es*. Graece additur, *Opera tua*: & est sensus: Scio opera tua bona esse, noui etiam, quod multa propter me, & Ecclesiam tuam pateris, & quod bonorum tuorum temporalium iacturam ea de causa feceris: sed tamen diues es bonorum spirituum opibus, quas plures debes aestimare, quam terrenas. Sic exponunt Augustinus, seu potius Ticonius, Beda, Arethas, Richardus, Rupertus, Primasius, & ferè reliqui. Alij paupertatem hoc loco intelligunt omnis humani auxilij destitutionem, opumque ipsarum penuriam potius, quam amissionem, vel spoliationem, vt innuatur tenuem fuisse eum Episcopatum: quae expositio etiam quadrat. Non desunt etiam qui per paupertatem, paupertatem spiritus accipiant, iuxta illud Matthaei 5. *Beati pauperes spiritu*: quo fit, vt triplex sit hoc loco paupertatis acceptio. Vna pro paupertatis spiritu: altera pro penuria rerum temporalium, humanorumque praediorum: tertia denique pro amissione, aut spoliatione temporalium.

Bona spiri-
tualia, diuisa.
Ticonius.
Beda, Areth.
Richardus.
Rupertus.
Primasius.
Matth. 5. 3.
Triplex ac-
ceptio pau-
perum.

diuitiarum: quæ duæ posteriores expositiones magis placent. Commendatur igitur Smyrnenſis Episcopus, quod cum multis prematur hinc inde difficultatibus, ad quas superandas paucissima habeat opum, humanorumque praesidiorum adiumenta, nihil tamen non despondeat, omnem suam spem in Deo collocans: ad quod præterea animatur cum dicitur, *sed diues es*: vt intelligat se vna Dei cõfidentia, & morum probitate diuitem, ac potentem esse, virtutumque opibus, ac praesidijs abundare, quæ sola debet in veris diuitijs ponere.

II. Illud hoc loco notandum est, pauperem Episcopum appellari diuitem, cum virtute excellit, quia nimirum veræ diuitiæ non in hisce temporalibus opibus, sed in virtutum praesidijs positæ sunt. Itaque bonus Episcopus, & quilibet alius virtutis studiosus, & si pauper sit quoad vulgi opinionem, ditissimus tamen coram Deo est existimandus: cuius rei egregia ratio traditur ab Hugone Cardinale, quia videlicet iustus peregrinus est, dum hic agit, & instar peregrini pauperem vitam ducit, sed in patria tamen sua, quæ cælum est, multas habet repositas diuitias: sicuti pauper cenſeri non debet is mercator, qui maximis in patria opibus circumfluit, quanquam extra patriam egenus videatur. Qua de re legendus est Diuus Augustinus libro primo, de Ciuitate cap. 10. vbi inter alia, *sancti*, inquit,

Hugo Card.
Virtute præditus, etiam si pauper, coram Deo ditissimus.

D. Augustin.

Clem. Alex.

amiserunt omnia, quæ habebant: nunquid fidem? nunquid pietatem? nunquid interioria hominis bona, qui est ante Deum diues? hæc sunt opes Christianorum. Consulendus est etiam Clemens Alexandrinus libro tertio, Pedagog. capite 6. vbi ostendit solum Christianum diuitem esse, & inter alia. *Non satis*, inquit, animaduertimus, quis sit is solus diues, qui, quæ sunt longè pretiosissima, possidet: magni autem pretij sunt, non gemma, non argentum, non vestis, non corporis pulchritudo, sed virtus. Probatur etiam ex multis scripturæ testimonijs. Primum ex 1. ad Timotheum 6. vbi Paulus sic ait,

1. Tim. 6. 6.

Est autem questus magnus pietas cum sufficientia. Disputat verò eoloco Apostolus aduersus quosdam concionatores, qui præcipue questus causâ concionabantur, doceretque contentos esse debere, si necessarius victus suppetat (id enim significat verbum illud, *Cum sufficientia*) intelligentes ipsa pietate, hoc est zelo, quo gloriæ diuinæ, animarumque salutis student, eo que sine proposito sese ad prædicandum accingunt, magnum questum, & veras diuitias contineri. Secundò. In

D. Hilarius.

Psal. 44. 10.

hunc sensum affert Diuus Hilarius in commentarijs super Psalm. 64. illud eiusdem Psalmi: *Visitasti terram, & inebriasti eam, multiplicasti locupletare eam.* Quem locum ille non de terræ elemento cum communi expositione accipit, sed de humano corde, eo quod hæc terra, qua vtimur non locupletatur, sed ipsa potius homines fructum suorum vbertate locupletat. *Visitasti ergo*, inquit, *Deus terram*, id est, *humanum genus*, eaque terra à Deo visitata multiplicati gratiarum muneribus ditescit, iuxta illud Apostoli 1. ad Corinthios 1. *In omnibus diuites facti estis in illo.* Tertio 2. ad Cor. 8. *Altissima paupertas eorum abundauit, in diuitias simplicitatis eorum, qui secundum virtutem (testimonium illis reddo) & supra virtutem voluntarij fuerunt.* Quo loco aduerte, *altissimam*, idem esse patetque profundissimam, est enim Græcè ἡ ἐπιταπεινότης: loquitur verò de Macedonibus, quorum paupertas cum esset profundissima, id est, exhaustissima, tamen illi supra virtutem elemosynam tribuerunt, quicquid in fundo arcæ habebant, liberaliter impertientes: cum enim dicitur *altissima*, id est, profundissima paupertas, sumitur metaphora à vase, vel arca ad fundum vsque exhausta: exaggerauit autem Paulus eorum beneficentiam, cum dixit, *Altissima eorum paupertas abundauit*:

1. Cor. 1. 5.

2. ad Cor. 8.

2.

quo modo enim potest abundare, quod est exhaustum, & inane? Est igitur duplex sensus, vnus est, *Altissima*, seu profundissima eorum paupertas abundauit, id est, fuit

est, fuit beneficentissima, in diuitiis simplicitatis eorum, id est, propter ditissimum simplicis animi affectum, promptissimumque ad eleemosynam largiendam. Alter, qui ad praesens institutum facit: Cum, inquit, essent extrema paupertatis, tamen ita erant ad largiendum prompti, ut ex seculis ferè iam exhaustis, quicquid supererat, expromerent, unde factum est, ut quo pauperiores sunt redditi, eo magis dilexerent simplicitate, animi candore, & reliquis omnium virtutum opibus, quibus duntaxat verae opes, ac diuitiarum continentur. Quarto. De his diuitiis loquitur Paulus 2. ad Corinthios 8. cum ait: *Sci- 2. Cor. 8. 9.*
tis gratiam Domini nostri Iesu Christi, quoniam propter nos egenus factus est, cum
esset dives, ut illius inopia vos diuites essetis. In quem locum Beda sic infert: Beda.
Omnes ergo diuites boni fideles: nemo se contemnat, pauper in cella, dives in conscien-
tia, securus dormit in terra, quam auro dives in purpura. Quinto, Diuus Ambro- *Psal. 36. 26.*
sius libro de Tobia capit. 18. expendit illud Psalmi 36. Tota die miseretur & com-
modat, seu iuxta Septuaginta, fœnerat: quemadmodum ipse Ambrosius legit: D. Ambros.
Unde, inquit, hinc iusto, quod tota die fœnerat? ergo dives iustus est, & quanto ius-
tior unusquisque fuerit, tanto ditior, sed quid fœnerat? Audi Petrum, Actorum
tertio, Aurum & argentum non est mihi, quod autem habeo hoc tibi do, In nomine
Domini Iesu Nazareni surge, & ambula, o gratanda paupertas, o ditior inopia! Re-
ctius Diuus Augustinus, id refert ad eleemosynam, quam elargiundo sumus
veri fœneratores, plus nimirum, quam damus, recepturi, iuxta illud Prouer-
biorum 19. Fœneratur Domino, qui miseretur pauperis. Vide, inquit Augustinus, D. August.
quam late crescat sanus inum, da temporalia, accipe aeterna: da terram, accipe calum.
 Sexto, Idem luculente probatur ex 1. Petr. 3. *Quarum (id est mulierum) non 1. Petr. 3. 3.*
sit extrinsecus capillatura, aut circumdario auri, aut vestimentorum cultus, sed qui abs-
conditus est cordis homo incorruptibilitate quieti, & modesti spiritus, qui est in conspectu
Dei locuples: quem locum eleganter tractat Diuus Ambrosius in hanc senten-
tiam Epistola 10. quae est ad Simplicianum. Vere, inquit, dives est, qui in con-
spectu Dei potest dives videri, in cuius conspectu terra exigua, mundus ipse angustus est:
itaque solum illum Deus diuitem nouit, qui sit dives aeternitati, qui non opum, sed viriu-
rum fructus recendat. Nemo est dives, qui quod habet secum, hinc auferre non potest, quod
enim hic elinguitur, non nostrum, sed alium est. Dives Enoch fuit, qui quod habuit secum
transtulit, Genes. 5. Dives Helias, qui virtutum suarum thesauros curru igneo subli-
mi sedibus aetherei inuexit, & tamen iste non mediocres diuitias heredi reliquit, quas
ipse non amitteret. 4. Reg. 2. Septimo idem docuit Paulus 2. ad Corinth. 6. cum
dixit. Sicut egentes, multos autem locupletantes, tanquam nihil habentes, & omnia possi-
dentes. Id est ut interpretatur Diuus Thomas. In exterioribus nihil habentes,
quia omnia propter Christum reliquerunt: sed in spiritualibus omnia possi-
dentes per interiorum magnitudinem cordis, quia cum Christo viuunt, &
non sibi, omnia quae Christi sunt, reputant sua, cum igitur Christo omnia
sint subiecta, verè omnia possident. Denique has diuitias recondere monet
Christus, cum ait Matthaei 6. Thesaurizare vobis thesauros in caelo, ubi neque urgo, Mat. 6. 20.
neque tinea demolitur: & ubi furcs non effodiunt, nec furantur. De quibus etiam rectè
potuit dicere Regis vates Psalmus 118. In via testimoniorum tuorum delectatus sum,
sicut in omnibus diuitijs. Psal. 118. 22.

Secundo. Dicitur episcopo Smyrneni ad exaggerandam tribulationem quam patienter ferebat *Blasphemari* ab ijs, qui se dicunt Iudeos esse, & non sunt, id est, iniuria lacesseris, & execrandus existimaris, ac diceris ab ijs, qui se vetos esse religionis cultores mentiuntur. Proprium est autem haereticorum:

Iudas in Cai
non. 8.

blasphemus, & iniurios esse in principes, ac prelatos, quemadmodum docet Iudas Apostolus in sua epistola canonica. *Similiter, inquit, & hi carnem quidam maculant, dominationem autem spernunt, maiestatem autem blasphemant*: vbi Græcè maiestatem est δόξα, id est gloriæ, & haud dubiè per dominationem, & maiestatem, prelatos ipsos, ac principes intelligit positus abstractis pro concretis, hoc est, dominatione pro ipsis dominis, & maiestate, siue glorijs, vt Græcè est pro glorijs, & publica dignitate fulgētibus, vnde rectè Græca scholia δόξα Ecclesiasticas dignitates interpretantur: eodèmq; sensu accipiunt illud 2. Petr. 2. *Dominationē consernunt audaces, sibi placentes, sectas non metuant introducere, blasphemantes*, nec enim in Græcis exemplaribus, quæ modo extant, verbo *introducere*, aliquid respondet in Græco contextu: itaque Græci legunt, *sectas non metuant blasphemantes*: & cum pro *sectis* habeatur Græcè idem nomen, quod Iudas vsurpauit, videlicet δόξα, idcirco similiter hoc loco Ecclesiasticas dignitates interpretantur, vt sit sensus, eiusmodi homines audaces, & sibi placentes blasphemare prelatos: sed retinenda tamen est editio vulgata, vt δόξα hoc loco pro *sectis* accipiamus, si quidè δόξα Græcè non solum gloriam, sed etiam opinionem significat. Porro notandū est βλασφημειν, Blasphemare, verbum esse Græcum, quod significat conuitiari, execrari, maledicere: vnde Blasphemia est conuitium, execratio, maledictio: & secundum D. Thomam 2. 2. quaestio. 13. art. 1. importat quandam derogationem alicuius excellenti bonitatis, præcipuè verò diuinæ, videlicet vel negando aliquid Deo, quod ei conuenit, vel quod ei non conuenit, tribuendo, quod dupliciter potest contingere, vno modo secundum solam opinionem intellectus: altero coniuncta ei quadam affectus detestatione, quo vtroque modo se Blasphemum appellauit Paulus 1. ad Tim. 1. cum dixit, *Præius sui blasphemus, & persecutor*. Igitur blasphematur Episcopus Smyrnenis, quia nonnulli, sanctitatem simulabāt, eum execrabantur, eiusque honori, ac virtuti cum quadam animi detestatione derogabant: hac enim significatione dicitur blasphemia non solum de Deo, sed de quacunq; alia re, quam detestari dicimur, vt est perspicuum ex epistola Iudæ, cum dicitur de Michaelē Archangelo, quod disputans cum Dæmone de Moyſi corpore: *Non est ausus iudicium inferre blasphemia, sed dixit, Imperet tibi Dominus*, id est, noluit eum execrari, & maledicere. Et ibidem de Hæreticis, *Quæcunq; quidem ignorant, blasphemant*. Illud maiorem habet difficultatem quod sequitur, *Qui se dicunt esse Iudæos, & non sunt*: quod per se suam sectionem desiderat.

2. Petr. 2. 10.

D. Thom.

1. Tim. 1. 15.
Blasphemia.

Iudæ 9.
Ibid. 10.

Quid Iudæorum nomen hoc loco significet.

SECTIO. IIII.

I.

Tria Iudæo-
rum nomina.

Genes. 32.

Philo.

Origenes.

Eusebius.

Cæsar.

D. Chrysoſt.

Etymologia

Israelitarū.

D. Hilarius.

Pſalm. 52. 7.

Sciendum est pro illustri huius rei cognitione Iudæos triplici potissimum nomine censerī. Primum enim dicuntur Israelitæ à Iob Patriarcha, à quo omnes originem traxere: is enim Iacob antea diceretur, mutato nomine dictus est Israel, Genesis 32. de cuius nominis etymologia variè sentiant Patres. Etenim Philo libro de Abraham, & libro de Hebræorum nominum interpretatione, Origenes homilia 15. in Genesim, Eusebius Cæsariensis libro 5. demonstrationis Euangelicæ cap. 11. Diuus Chrysoſtomus homilia 58. in Genesim & homilia 15. in Matthæum, Diuus Hilarius in Pſalm. 52. super illa verba: *Exulabit Iacob, & latabitur Israel*, & in Pſalm. 120. super illa verba. *Eccè non dormitabit, ne*